

8 Mart ve Kadın Politikasının Öncelikleri

8 Mart'ın tarihçesi çok uzun yıllardır hep yazıldı ve bir 8 Mart yazısına tarihçeyle başlamak adeta gelenek oldu. Bu tarihçe elbette önemli ve kimileri için 8 Mart'ın "hangi kadınların günü" olduğu sorusuna verilecek yanıtların bulunabileceği bir referans noktası haline gelmiş durumda. Biz, belki de bu yıl ilk defa kendimiz de, her senekinden farklı olarak, tarihçe yazmadan başlayalım dedik ama, gördüğümüz gibi, tarihçe tartışmasına da girişmeden geçemedik.

8 Mart'ın 1960'lı yıllarda ortaya çıkan ikinci dalga feminist akımla birlikte Dünya Kadınlar Günü olarak kutlanmaya başladığını biliyoruz. Bu hareketin bakış açısı olarak birinci dalgadan farkı, "kadınların bir cins olarak ikili bir ezilmeye tabi oldukları" idi. Elbette bu bakış açısı örgütlenme biçimine de yansyordu. İkinci dalga feminist akım, birinci dalganın aksine, erkeklerden ve diğer siyasi örgütlerden bağımsız olarak örgütlenmeyi tercih ettiler. Esasen, farklı örgütlerde erkeklersiz

Sosyolog Ecehan BALTA (TEB)

limcilerinden) kaynak alan bu feminizm; bir fark politikasının altını çiziyor ve sosyal bilimlere geç 1980'ler ve erken 1990'larda girmiş ya da bu dönemde sosyal bilimler tarafından popülerleştirilmiş fark, oryantalizm ve söylem kavramları bağlamında kadın hareketinin rengini ve öznesini değiştiriyor. Aslında kadın hareketini öznesiz bırakıyor.

Herşeye rağmen, 1998 yılı 8 Martı, tüm bu ayrımlardan azade bir biçimde, tüm kadınların söyleyeceklerini söyledikleri, ortak bir mücadele günü olarak algılanmalı. Çünkü, dünyada 70'lerin başından itibaren girilen ekonomik kriz süreci, bunu aşmaya yönelik olarak tasavvur edilen ancak bir geçiş dönemi karakteristiği gösteren fordizm sonrası birikim rejimi ve buna bağlı olarak gündeme gelen yeni-liberal ve küreselleşmeçi dünyanın yarattığı siyasal ve ideolojik kriz, kadınları doğrudan etkiliyor.

sızın, bugün siyasallaşmış islam, ekonomik kriz ve militarizmin tehdidi altında yaşamlarımızı sürdürmeye çalışıyoruz.

Ekonomik kriz, kadınları iki kez vuruyor: hem kadınlar kriz koşullarında daha az ücretle daha ağır işleri yapmaya mahkum ediliyorlar, hem de toplam hanehalkı gelirinin görece olarak azaldığı düşünüldüğünde daha az parayla geçim sağlamaya çalışıyorlar. Bu da ev işi yükünün artması anlamına geliyor.

Siyasallaşmış İslam, kadınları baskı altında tutmanın zeminini hazırlıyor: kıyafet özgürlüğünü kendileri için isteyenler sıra mini etekli kadınlara geldiğinde bacaklarına jilet atmaktan veya sokakta insan infaz etmekten geri durmuyorlar. Türban eylemlerinde tersi ifade edilen bu söylemi geri çevirmek için toplumsal hafızayı az da olsa harekete geçirmek yeterli. Ancak siyasallaşmış islamın kadınlara yönelik tehdidi sadece kıyafet özgürlüğünün kısıtlanmasıyla sınırlı değil. "İslami düzen" bize en genel olarak, örgütsüz, kamu yaşamından el çektilmiş, iyi birer eş, anne ve kadından başka hiçbir şey olmamamızı öneriyor.

Militarizm ise, yaşamın tüm alanlarında şiddeti besliyor ve bu şiddet doğrudan kadınlara yöneliyor. Üçüncü sayfa haberleri gittikçe daha dramatik bir hal alıyor; askerden dönüp, cinnet geçirenlerin sayısı artıyor: bir tarz Vietnam sendromu tüm topluma dalga dalga yayılıyor. Cinnetin nesnesi ise kadınlar oluyor: evden kaçtığı için öldürülenler, tacizler, tecavüzler, bekaret kontrolleri, topluma yayılan bu şiddetin birer görüngüsü olarak karşımıza çıkıyor.

Bütün bunların karşısında 1998 yılı 8 Mart'ı da kadınlar için umudun, örgütlenmenin ve dayanışmanın günü olma özelliğini koruyor.

Bu tabloya bir de Türkiye'de ve diğer üçüncü dünya ülkelerinde etkisini gösteren milliyetçilik ve savaş rüzgarları, köktendinciliğin yükselişi ve yapısal uyum programlarının getirdiği ekonomik zorluklar eklenince, kadın politikasının öncelikleri ve 98 yılı 8 Mart'ında öne çıkarılması gereken söz de kendini açık ediyor.

örgütlenme İspanya İç Savaşı sırasında Mujeres Libres (Özgür Kadınlar) grubunun feminist harekete dahil ettiği bir örgütlenme biçimi olmakla beraber, yine de ikinci dalgayı betimlemek için kullanılır.

Bugün ise, feminist hareket kendi içinde baskın olan eğilimlerin gücüne göre bir üçüncü dalgayla sarsılmaya başladı. Bu dalga ise, esasen yapısalcılık sonrası ve post-modern feministleri kapsıyor. Fransız linguistikçilerinden (dilbi-

Bu tabloya bir de Türkiye'de ve diğer üçüncü dünya ülkelerinde etkisini gösteren milliyetçilik ve savaş rüzgarları, köktendinciliğin yükselişi ve yapısal uyum programlarının getirdiği ekonomik zorluklar eklenince, kadın politikasının öncelikleri ve 98 yılı 8 Mart'ında öne çıkarılması gereken söz de kendini açık ediyor.

Türkiye'de yaşayan kadınlar olarak bizler, hangi toplumsal tabaka veya sınıftan olduğumuza bakılmak-

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Nedeniyle TEB Basın Açıklaması

"8 Mart Dünya Kadınlar Günü" nedeniyle Türk Eczacıları Birliği Genel Sekreteri Ecz. Betül Bilgetekin'in yaptığı, yazılı basın açıklaması şöyle;

"Kadınlar yüzyıllar boyunca tüm dünya toplumlarında ve ülkemizde cinsel kimliği ile sınıflandırılmış, atıl tutulmuş, ezilmiş ve toplumsal yaşamdan, siyasal katılım mekanizmalarından dışlanmışlardır.

İşbölümünde çoğu zaman en ağır yükü taşıyor olmasına karşın, erkek karşısında ve toplum önünde geri plana itilmişler, kendi çırpınmaları ve mücadeleleriyle sınırlı fırsatları, değişimleri yaratmışlardır. Ama bunlar günümüzün eşitliklere, özgürlüklere ve barışçıl özelemlerine dayanan bir dünya arayışı için yeterli değildir.

Ülkemizde kadın, yasal olarak temel hak ve özgürlüklerine altmış yılı aşkın bir süredir sahip olmasına karşın, kazanılmış hakların uygulamadaki sıkıntılıları ise o ülkenin demokrasisinin tüm kurumlarıyla, tüm aşamalarıyla yerleştirilememesinde ve uygulanamamasında aranmalıdır.

Bugün ülkemizde kadınlarımız çeşitli meslek alanlarında, TBMM'de ve siyasi partilerde temsiliyet oranlarını yeterli düzeye çıkaramamış, verim ve üretkenliklerini gösterememişlerdir. Tarihsel olarak bilgi ve beceri yönünden eksik oldukları yargısının duvarına çarpan kadınlar, her düzeyde katılım ve temsiliyetten uzak tutulmaktadır.

Bu anlamda, örgütlü bir topluluk olan eczacılık meslek örgütünde de kadının temsiliyet oranı meslekteki kadınların oranına göre düşüktür. Türk Eczacıları Birliği'ne kayıtlı eczacıların % 54'ü kadın olmasına karşın eczacı odalarının yönetimlerinde kadınların temsiliyeti % 33'lerde kalmaktadır. Ancak bu rakam, diğer

katılım düzeyleriyle karşılaştırıldığında yine de umut vericidir. Bundan daha umut verici olan ise, kadınların meslek örgütümüze temsili düzeyde katılımının gün geçtikçe artıyor olduğunu görmemizdir. Örneğin, 30. Büyük Kongre Delegeleri içinde kadın oranı %15 iken, 1997 yılı Kasım ayında yapılan 31. Büyük Kongre Delegelerinin % 18.4'ü kadındır. 39 eczacı odasından beşinin başkanı kadın olup temsiliyet oranı % 13'tür. Odalarımızda genel sekreter olarak görev yapan bayanların sayısı 14 olup temsiliyet oranı % 36'dır. Ayrıca, 15 yıldan sonra Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti yönetimine 3 kadın üyenin seçilmesiyle eczacıların üst örgütünde kadınların temsiliyeti % 27 olmuştur. Bu rakamların da işaret ettiği gibi, henüz istediğimiz düzeyde olmasa da kadınların mesleğimizin geleceği hakkında söz söyleme ve politika oluşturmaya katılımları bir artış göstermektedir. Biz, Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti ve yönetim kurullarında çalışan kadınlar olarak, bu katılımın artması için her türlü destek politikasını yaşama geçirmeye hazır ve kararlıyız. Ancak biliyoruz ki, bizim meslek örgütümüz dahilinde aldığımız hiçbir önlem tek başına yeterli değil, sadece mütevazı bir adım olacak.

Oysa biz, her alanda katılımcı, üretken, kendi sözlerini söyleyen, eşit olmanın yollarını arayan, kendi savaşımından ödün vermeyen kadınlarımızın çoğaldığını, aktif politik yaşama ve meslek örgütlerine katıldığını görmek istiyoruz.

Bu nedenle, 8 Martların bir beklenti ve umut gününden öte, kadınların her türlü baskı, sömürü ve şiddete karşı mücadele ve dayanışma günü olması dileğiyle, tüm kadınların Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyoruz".

8 Mart nedeniyle ayrıca oda yönetim kurulları ve delegasyonlarında görev yapan kadın meslektaşlarımıza aşağıda yer alan kutlama yazısı gönderildi;

"Bugün ülkemizde kadınlarımız çeşitli meslek alanlarında, TBMM'de ve siyasi partilerde temsiliyet oranlarını yeterli düzeye çıkaramamış, verim ve üretkenliklerini gösterememişlerdir. Çünkü, bilgi ve beceri yönünden eksik oldukları yönündeki tarihsel-toplumsal yargının duvarına çarpan kadınlar, her düzeyde katılım ve temsiliyetten uzak tutulmaktadır.

Oysa biz, her alanda katılımcı, üretken, kendi sözlerini söyleyen, eşit olmanın yollarını arayan, kendi savaşımından ödün vermeyen kadınlarımızın çoğaldığını, aktif politik yaşama ve meslek örgütlerine katıldığını görmek istiyoruz.

Bu nedenle, Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti adına, yönetim kurullarında bulunarak meslek örgütümüzde aktif görev alan tüm kadınların ve sizin nezdinizde tüm kadın meslektaşlarımızın 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü en içten dileklerle kutluyorum.

8 Martların bir beklenti ve umut gününden öte, kadınların her türlü baskı, sömürü ve şiddete karşı mücadele ve dayanışma günü olması dileğiyle"...

Saygılarımla,

Ecz. Betül BİLGETEKİN
Genel Sekreter